

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XLIII. Requisita ad justitiam belli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

distantia non admodum magna sit inter vanè se occidere, & vanè se evidenti periculo occisionis ultrò exponere.

420 Videant proinde Reipublicæ Rectores, quàm grandis culpæ rei sint, si detestabilem, imò diabolicum duellorum usum non impediant, cum possint, duellantes, velut infames, ab honoribus removendo, bona ipsorum confiscando, aliasque poenas contra duellantes statutas rigorosè exequendo; duella verò recusantes honoribus præmiando.

421 Videant juniores nonnulli Casuistæ, quàm inanis sit ratiocinatio, quæ permittunt, ut provocati ad duellum, horâ condictâ ad locum certaminis se conferant, non animo duellandi, sed se defendendi contra provocantem, si ab ipso invadantur; ne famam viri strenui, quæ nobilibus æquè chara est ac vita ipsa, amittant. Neque enim ad locum destinatum, horâ condictâ, ad conservandam strenui viri notam, comparere possunt sine lethali peccato, excommunicacionisquæ incurfione: cum eo ipso duellum acceptare censentur, quo se horâ condictâ ad locum illum conferunt, eoque ipso evidenti se periculo occisionis exponant ad conservandam famam strenui viri; quæ profectò est ipsissima vanissima, infanissimaque gloria, de qua antè; pro qua vitam evidenti periculo exponere, est amoris ordinem graviter perturbare. Quid enim aliud ex illa comparitione expectandum est, nisi quòd is qui provocavit, in duellandi voluntate persistens, ipsum ad gladium eximendum, sive ad gladiandum provocaturus sit? Si ergo cum tanto periculo comparere licitum esset ad conservandam viri strenui famam, duellum acceptare liceret, eundem ob finem; vel si hoc non liceat, nec illud.

CAPUT XLIII.

Requisita ad justitiam belli.

422 **B**ellum, certis conditionibus vestitum, etiam in lege nova esse licitum, contra Manichæos, & Erasimum, contra Lutherum etiam (qui voluit illicitum bellare contra Turcas) fide certum est ex Genes. 14. ubi Abraham bellum gessisse legitur, & victor redux à Melchisedech fuisse benedictus. Necnon ex illis Scripturæ locis, in quibus Deus Israëlitis jussit bellare adversus Cananæos, Amalecitas, Madian, &c. In nova etiam lege Joannes Luc. 3. rogatus à militibus, quid ipsis faciendum esset ad salutem, respondit: *Neminem concuatis, neque calumniam faciatis, & estote contenti stipendiis vestris. Quibus verò proprium stipendium sufficere debere præcepit, militare non prohibuit*, ait Augustinus ad eum locum.

423 Ad hoc autem ut bellum licitum sit & justum, tria requirit S. Thomas q. 40. a. 1. Primo, ut publicâ fiat autoritate Principis, Tom. II.

pis, cujus mandato bellum est agendum. Non enim pertinet ad personam privatam bellum movere: quia jus suum in iudicio superiori potest prosequi; nec ad personas privatas pertinet convocare multitudinem, seu exercitum congregare, sed ad Principem, cui commissa est cura Reipublicæ, defensionisque jurium ipsius, ac subditorum suorum. Et sicut ad eos pertinet subditos suos adversus perturbatores interiores, seu malefactores tueri gladio materiali, juxta illud Rom. 13. *Non sine causa gladium portat: minister enim Dei est, vindex in iram ei qui malè facit*; ita & Rempublicam, membraque illius tueri adversus exteriores hostes gladio belli. Propterea namque Principibus Psalm. 80. dicitur: *Eripite pauperem, & egenum de manu peccatoris liberate*. Unde Augustinus dicit lib. 22. contra Faustum c. 75. *Ordo naturalis mortalium paci accommodatus, hoc postulat, ut suscipiendi belli auctoritas atque consilium penes Principes sit*.

Secundò, requirit causam justam, ut scilicet illi qui impugnantur, propter aliquam culpam, impugnationem mereantur. Unde Augustinus dicit in lib. 83. qq. q. 10. *Iusta bella solent desiniri, quæ ulciscuntur injurias, si gens vel civitas plebenda est, quæ vel vindicare neglexerit, quod à suis improbè factum est, vel reddere quod per injuriam ablatum est*.

Tertiò, requirit intentionem bellantium rectam, quæ scilicet intenditur, vel ut bonum promoveatur, vel malum vitetur. Unde Augustinus in lib. de verb. Dom. *Apud veros Dei cultores, vel illa bella peccata non sunt, quæ non cupiditate, aut crudelitate, sed pacis studio geruntur; ut mali coercantur, & boni subleventur*.

Potest autem contingere, quòd licet sit legitima auctoritas indicentis bellum, & causa justa, nihilominus propter pravam intentionem bellum reddatur illicitum. Dicit enim Augustinus in lib. 22. contra Faust. c. 74. *Nocendâ cupiditas, ulciscendâ crudelitas, implacatus atque implacabilis animus, feritas rebellandâ, libido dominandâ, & si qua sunt similia, hæc sunt quæ in bellis jure culpantur*. Hactenus S. Thomas.

Ad rectam porò bellandi intentionem, causamque belli justam, ante oculos esse debet doctrina. tomo I. tradita de ordine amoris, juxta quam Princeps, bellum inferre cogitans pensare debet 1º. hinc commoda belli, inde commoda pacis, ac videre utra pensatis omnibus præponderent. 2º. hinc incommoda belli, quod inferre vult, inde incommoda injuriæ, quam vult bellando propulzare; utque pensatis, similiter videre utra præponderent, non solum habitâ ratione humanarum utilitatum, sed & maximè honoris Dei, Religionis & Ecclesiæ. *Querite enim primum regnum Dei, & justitiam ejus, dicit Dominus*. Si ergo ma-

jora sint incommoda, quam commoda belli & pacis, per ordinem ad honorem Dei, bonumque Religionis, & Ecclesiae; certum est pacem bello praeligendam, secundum ordinem amoris: utpote secundum quem esse oportet talem amoris & electionis ordinem, qualis est ordo rerum quoad praesentiam. In ordine vero rerum certum est, honorem Dei, bonumque Religionis & Ecclesiae (utpote praesentius) bono Status politici praefendum esse.

428 Propterea S. Thomas a. 2. ad 2. angelice dicit, quod *bella carnalia in populo fidei sunt referenda, sicut ad finem, ad bonum spirituale divinum*: hoc est dicere, quod Reges ac Principes, sicut in omnibus, tam publicis, quam privatis actibus suis; ita maxime in bellis gerendis, primam divini honoris rationem habere debeant, eumque tamquam finem respicere; non uno, sed pluribus titulis; quatenus scilicet ad Deum se habent tamquam servi ac vasalli ad dominum; tamquam Vicereges ad Regem regum; tamquam filii ad patrem; tamquam creaturae ad Creatorem; tamquam redempti ad Redemptorem; tamquam beneficiati ad Benefactorem, à cuius solius nutu, & propter cuius solius cultum & obsequium omnem potestatem suam, regnum, & vitam ipsam feudatario jure acceperunt: *Non enim est potestas, nisi à Deo.* Rom. 13. Et non haberent potestatem ullam, nisi ipsis datum esset, desuper. Joan. 19. *Quidquid verò à Deo est, propter Deum esse oportet. Quia universa propter semetipsum operatus est Dominus.* Prov. 4. *Non enim propter vos ego faciam (ait Dominus) sed propter nomen sanctum meum.* Ezech. 36.

429 Agnovit hoc Constantinus Magnus, dum (apud Eusebium, de laudib. Constant.) sic ait: *Humanus iste principatus, quoniam ad breve tempus est duraturus, summi istius Imperatoris regno amplificando servari necesse est.*

430 Agnoverunt ipsi etiam Ethnici Romanorum Imperatores, dum cultui deorum amplificando tot legibus, & Christianorum persecutionibus infudarunt; in eorum cultu felicitatem imperii sui collocantes.

431 Ipsi quoque sanctissimi Pontifices Romani, Imperatores ipsos hujus officii sui saepius admonuerunt. Unius Leonis Magni ad Leonem Augustum epist. 75. verba referam: *Debes incontinenter advertere (Imperator) regiam potestatem tibi non solum ad mundi regimen, sed maxime ad Ecclesiae praesidium esse collatam.* Sanc non ea lege Reges à Deo constituti sunt, ut ipsi soli cum politico Statu suo floreat, atque dominantur, sed ne Respublica Domini à perduellibus Majestatis ejus oppugnata detrimentum patiat; ne fides, quae ipse Dominus dominorum à subditis cognoscitur, & Religio, quae coli-

tur, & in animis hominum, velut in propria sede regni sui, dominatur, per infidelium & haereticorum conatus pereat, vel detrimentum patiat.

Videant proinde Reges ac Principes, quam grandi se crimine implicant, dum bella inferunt, vel foveant, in Ecclesiae stragem; vel sua haeretici arma jungunt, adversus Catholicum Regem suum rebellantibus, vel provinciis, aut civitates Catholicas oppugnantibus, Catholicæque Religionis exercitium ab expugnatis civitatibus ac provinciis exterminantibus. Neque enim tanti mali causa sunt per accidens dumtaxat, ac praeter intentionem: quia licet hoc expressè non intendant, intendunt indirectè, dum sine causa tantis malis praeponderante, vel illa compensante, divini honoris, Catholicæque Religionis bonum, Status politici bono postponentes, per milites suos murorum Catholicæ civitatis defensores occidunt, moenia dejiciunt, portas aperiunt, haereticos introducunt, ac per hæc in causa sunt, quod haereticorum rabie ac furori Antistites, Sacerdotes, Religiosi, virgines, Pastores plebis; ipse denique Christus in augustissimo suo Sacramento, sacraque Tempia ipsius, imagines, Sacrificium, Sacramenta, cultus divinus, & Catholica fides exponantur; eliminatæque Religione Romano-Catholicæ, Lutherana, & Calviniana pseudo-religio stabiatur. Ista mala à supra dictis Catholicis Principibus, saltem indirectè intendi, ex eo videtur manifestum, quod eorum per se causa sunt, non per accidens dumtaxat. Tam enim per se causa sunt invasionis, quæ haeretici invadunt Corpus Christi verum & mysticum, quam illi per se causa sint occisionis innocentis, in cubiculo suo latitantis, qui fores ipsius effringunt, & in istud cubiculum ficularum armatum immittunt, à quo innocens occiditur.

Monendi sunt etiam Reges ac Principes, à se gravissimè amoris ordinem perverti, dum bellum movent allaturum mala, secundum Christianam æstimationem longè atrociora iis, quæ bello omisso sequerentur. Neque enim tunc excusabiles sunt per principium istud, à plerisque Casuistis malè intellectum: *Quando una eademque causa plures habet effectus, unum bonum, alterum malum, licitum est eam ponere, intendendo effectum bonum, se se permittit habendo circa malum.* Neque enim principium istud verum est, sed falsum, ordinatoque amoris contrarium, dum ex una parte effectus malus tam certè & per se, sive ut in pluribus sequitur, quam bonus; ex alia verò parte bonitas effectus boni non compensat malitiam effectus mali, sed hæc illi plurimum præponderat, uti demonstratum est tomo 1.